

Для коментарів чи іншого зворотного зв'язку заповніть форму:
[форма зворотного зв'язку щодо цієї версії настанови](#)

Версія цього документу для друку: <http://guidelines.moz.gov.ua/documents/2918?id=ebm01136&format=pdf>

Настанови на засадах доказової медицини.
Створені DUODECIM Medical Publications, Ltd.

Настанова 01136. Червоний плоский лишай порожнини рота

Автори: Tuula Salo, Maria Siponen
Редактори оригінального тексту: -
Дата останнього оновлення: 2017-03-22

Основні положення

- Червоний плоский лишай - це аутоімунне захворюванням шкіри та слизових оболонок невизначеної етіології.
- Пацієнти, які хворіють червоним плоским лишаєм слизової оболонки порожнини рота, страждають також на шкірну форму захворювання. Шкірні прояви епізодичні, в той час як симптоми на слизовій оболонці є довготривалими.
- Лікування полягає в усуненні чинників, що можуть подразнювати слизову оболонку порожнини рота. Симптоми можна зняти короткими курсами топічних глюкокортикоїдів.
- Необхідне диспансерне спостереження, оскільки можлива малігнізація червоного плоского лишаю.

Епідеміологія

- Виявляється у 1-2% населення.
- Дві третини пацієнтів жінки. Найчастіше зустрічається у пацієнтів середнього віку.

Симптоми і діагноз

- Відповідно до клінічних проявів, червоний плоский лишай слизової оболонки порожнини рота може проявлятися у наступних формах: папулярна, ретикулярна, бляшкоподібна, атрофічна, ерозивна та бульозна. Ретикулярна форма з блідими стріями Вікхема на слизових оболонках (зображення [Lichen planus on the low...]) є найбільш розповсюдженою формою захворювання. Ознаки різних форм можуть бути присутніми одночасно.
- Елементи ураження червоного плоского лишая завжди розташовані симетрично, типово на слизовій оболонці щік, язика (зображення [Lichen planus in the sur...]) та/або ясен.
- Пацієнти з червоним плоским лишаєм слизової оболонки порожнини рота також можуть мати шкірні прояви захворювання (настанова [Червоний плоский лишай]). Також ураження можуть бути присутні в ділянці геніталій, стравоходу та волосистої частини голови.
- Зміни на шкірі характеризуються інтермітуючим перебігом, в той час як ураження слизової оболонки порожнини рота - персистуючим.
- Захворювання часто супроводжується вторинною грибковою інфекцією, що погіршує симптоми.
- Діагноз базується на клінічній картині, що за необхідності можна підтвердити біопсією.

Лікування

- Основою лікування є усунення можливих обтяжуючих факторів (зубний камінь, гострі краї пломб, зубні протези, які натирають, подразнююча їжа, подразнюючі засоби для догляду за ротовою порожниною), належна гігієна порожнини рота та лікування можливих грибкових інфекцій (перед лікуванням глюкокортикоїдами; підтвердження діагнозу посівом на гриби).
- Крім того, топічні глюкокортикоїди можна застосовувати для полегшення симптомів короткими курсами (на 2-3 тижні), наприклад
 - 0,1% розчин тріамцинолону (приготованого в аптеці) або назального спрею тріамцинолону (55 мкг/дозу)

Коментар експерта. Лікарський засіб тріамцинолон у формі назального спрею станом на 27.05.2019 в Україні не зареєстрований.

- назальний спрей беклометазону (50 µг/дозу)
 - назальний спрей флютиказону (50 µг/дозу)
 - 0,1% мазь бетаметазону
 - 0,05% мазь клобетазолу.
- Ефективним методом для нанесення глюкокортикоїдної мазі на ураження, які переважно розташовані на яснах, є застосування медичних ложок.
 - Анестезуючий гель (що містить бетаметазон, протигрибковий агент, наприклад ністатин, хлоргексидин та лідокаїн) можна застосовувати як метод першої допомоги при гострих та больових станах.
 - У важких випадках глюкокортикоїди вводять ін'єкційно в елементи ураження.
 - Мазь такролімусу або пімекролімусу можна застосовувати короткостроково, якщо глюкокортикоїди не дають бажаного ефекту.

Коментар експерта. Лікарський засіб пімекролімус у формі мазі станом на 27.05.2019 в Україні не зареєстрований.

- При високо резистентних формах розглядають системне лікування глюкокортикостероїдами або іншими імуносупресивними агентами.
- Зверніть увагу! Приблизно 0,1–3% випадків уражень червоним плоским лишаєм малігнізуються. Важливий диспансерний нагляд, за потреби беруть повторну біопсію.

Ліхеноїдні реакції

- Ліхеноїдні реакції повністю не відповідають критеріям червоного плоского лишаю ні клінічно, ні гістологічно.
- Часто одиничний, локалізований елемент ураження (порівняно з червоним плоским лишаєм)
- Ліхеноїдні реакції можуть бути спровоковані
 - ліками (інгібітори АПФ, аллопуринол, бета-блокатори, карбамазепін, хлорпромазепін, хлорокін, цитостатики, фурсемід, солі золота, літій, левомепромазин, метилдопа, НППЗ, пеніциламін, пеніцилін, фенотіазини, хінідин, сульфонілуреаза, тетрацикліни, талідомід, тіазиди, зидовудин, інгібітори ФНП-альфа)

- аутоімунними хворобами (міастенія, червоний вовчак, виразковий коліт, вогнищева алопеція, вітіліго, аутоімунний гепатит)
- реакціями на трансплантат
- стоматологічними пломбувальними матеріалами (амальгама).
- Не завжди вдається визначити етіологічний чинник.
- Лікування
 - Усунення причини, якщо її визначено.
 - Симптоматичне лікування таке ж, як при червоному плоскому лишайі

Джерела інформації

R1. Payeras MR, Cherubini K, Figueiredo MA et al. Oral lichen planus: focus on etiopathogenesis. Arch Oral Biol 2013;58(9):1057-69. [PubMedID|23660124]

R2. Lodi G, Carrozzo M, Furness S et al. Interventions for treating oral lichen planus: a systematic review. Br J Dermatol 2012;166(5):938-47. [PubMedID|22242640]

Настанови

- [Настанова 00289](#). Червоний плоский лишай.

Зображення

- [Зображення 00075](#). Lichen planus on the lower lip.

Автори та власники авторських прав: Duodecim Medical Publications Ltd Raimo Suhonen

- [Зображення 00312](#). Lichen planus on buccal mucosa.

Автори та власники авторських прав: Duodecim Medical Publications Ltd Raimo Suhonen

- [Зображення 00313](#). Lichen planus in the surface of the tongue.

Автори та власники авторських прав: Duodecim Medical Publications Ltd Raimo Suhonen

Авторські права на оригінальні тексти належать Duodecim Medical Publications, Ltd.

Авторські права на додані коментарі експертів належать МОЗ України.

Published by arrangement with Duodecim Medical Publications Ltd., an imprint of Duodecim Medical Publications Ltd., Kaivokatu 10A, 00100 Helsinki, Finland.

Ідентифікатор: [ebm01136](#) Ключ сортування: [007.026](#) Тип: [EBM Guidelines](#)

Дата оновлення англomовного оригіналу: [2017-03-22](#)

Автор(и): [Tuula SaloMaria Siponen](#) Редактор(и): Видавець: [Duodecim Medical Publications Ltd](#)
Власник авторських прав: [Duodecim Medical Publications Ltd](#)

Навігаційні категорії
[EBM Guidelines](#) [Dental medicine](#) [Dermatology](#)

Ключові слова індексу
speciality: [Dental medicine](#) [Oral health](#) [lichen planus](#) [lichen ruber planus](#)